

ON FEELING A CLOSENESS TO GOD: PREPARING FOR THE YAMIM NORAIM

Rabbi Jacob J. Schacter

In celebration of the publication of *The Koren Selihot Minhag Lita*

Congregation Rinat Yisrael

September 20, 2022

וּבְנֵי וְלֹא הִשְׁלַח קְרִשְׁתָּהּ, כִּי אֵסֶה אֶלְתֵּיךְ מִלֶּחֶם.

Congregation:

הַקָּמָה לִמַּח קְרִשְׁתָּהּ הַיּוֹם, כִּי הוּא נוֹרָא וְאִיוֹם; וְכִי תִשָּׂא קְלִיבִיךָ, וְכִי בְּתֵבָה כְּסֵפֶה, וְחֵשֶׁב עָלָיו כְּאַמֶּת. אֵמֶה כִּי אֵסֶה הוּא רִגוֹן וּמִיָּבֵיט, הַיְדַע נֶשֶׁד, וְכִתּוּב הַחוֹמֹת, וְסוֹפֵר וּמְקֵרָה, וְתַנְכוּדָה קֵל הַתְּשַׁבְּחוֹת; וְחַפְשָׁה אֵת סֶפֶד הַתְּהוֹמֹת, וּמֵאֲלֵיו וְקִרָא, הַחוֹמֹת יָד קֵל אָדָם בּוֹ.

וּבְשִׁיבֶר קְרוֹל תְּחַמֶּה, וְיִזְכַּר הַקָּמָה דְּכָרָה וְחֵשֶׁב, וּמֵאֲלֵיכֶם תִּסְפְּרוּ, תִּזְכַּר וְקְרִשְׁתָּהּ יֵאֱחָזֵק, וְחֵשֶׁב מִנֵּה יוֹם חֲדָיו, לְפַקֵּד עַל שָׂבָא מְרוֹם בְּדָיו, כִּי לֹא תָבוּ בְּשִׁעִירָה בְּדָיו, וְכֵל בָּאֵר עוֹלָם וּשְׁבִירָה לְפִנֵּיהָ כִּי בְּדָיו קָדְשׁוֹ, כְּכַבְּדֵת הַיְשָׁה עֲקָרָה, מְשִׁבֵי צְאֵנוּ תִסֶּה שְׂכֻמָּה, כֵּן תַּעֲבִיר וְתַסְפִּיר וְתַתְּקֵה, וְתַפְקִיד נֶפֶשׁ קֵל חַי, וְתַתְּחַדֵּךְ מֵאֲבָה לְכָל בְּרָכָה, וְתַתְּחַבֵּב אֶת עַר דִּינֵם.

בְּרִאשׁ תִּשְׁקֶה וְתִתְבַּחֵן, וְיָדוּם צוּם כְּפִיד וְתַתְּמִין, בְּמִחַ לַעֲבָדוֹ, וְכִפְסָה וְקָרָא; כִּי יִתְחַד, וְכִי יִמְחַד, כִּי בְּכַזּוֹ, וְכִי לֹא בְּכַזּוֹ, כִּי בְּאֵשׁ, וְכִי בְּמָוֶם; כִּי בְּחֵרֵב, וְכִי בְּחֵקֶה; כִּי בְּעֵקֶב, וְכִי בְּעֵקֶב; כִּי בְּדַעַשׁ, וְכִי בְּמַנְפֵּה; כִּי בְּחֵקֶה, וְכִי בְּחֵקֶה; כִּי יִתְחַד, וְכִי יִתְחַד; כִּי יִתְחַד, וְכִי יִתְחַד; כִּי יִתְחַד, וְכִי יִתְחַד.

וְתִתְּיָדָה וְתִתְּיָדָה וְתִתְּיָדָה
מְעַבְּרִין אֶת לֵע הַתְּעִירָה

אין נערכין פרק שני ערכין

20 עין כששם
גו סנה

וּבְנֵי וְלֹא הִשְׁלַח קְרִשְׁתָּהּ, כִּי אֵסֶה אֶלְתֵּיךְ מִלֶּחֶם. וְהַיְדַע נֶשֶׁד, וְכִתּוּב הַחוֹמֹת, וְסוֹפֵר וּמְקֵרָה, וְתַנְכוּדָה קֵל הַתְּשַׁבְּחוֹת; וְחַפְשָׁה אֵת סֶפֶד הַתְּהוֹמֹת, וּמֵאֲלֵיו וְקִרָא, הַחוֹמֹת יָד קֵל אָדָם בּוֹ. וּבְשִׁיבֶר קְרוֹל תְּחַמֶּה, וְיִזְכַּר הַקָּמָה דְּכָרָה וְחֵשֶׁב, וּמֵאֲלֵיכֶם תִּסְפְּרוּ, תִּזְכַּר וְקְרִשְׁתָּהּ יֵאֱחָזֵק, וְחֵשֶׁב מִנֵּה יוֹם חֲדָיו, לְפַקֵּד עַל שָׂבָא מְרוֹם בְּדָיו, כִּי לֹא תָבוּ בְּשִׁעִירָה בְּדָיו, וְכֵל בָּאֵר עוֹלָם וּשְׁבִירָה לְפִנֵּיהָ כִּי בְּדָיו קָדְשׁוֹ, כְּכַבְּדֵת הַיְשָׁה עֲקָרָה, מְשִׁבֵי צְאֵנוּ תִסֶּה שְׂכֻמָּה, כֵּן תַּעֲבִיר וְתַסְפִּיר וְתַתְּקֵה, וְתַפְקִיד נֶפֶשׁ קֵל חַי, וְתַתְּחַדֵּךְ מֵאֲבָה לְכָל בְּרָכָה, וְתַתְּחַבֵּב אֶת עַר דִּינֵם.

וְהַיְדַע נֶשֶׁד, וְכִתּוּב הַחוֹמֹת, וְסוֹפֵר וּמְקֵרָה, וְתַנְכוּדָה קֵל הַתְּשַׁבְּחוֹת; וְחַפְשָׁה אֵת סֶפֶד הַתְּהוֹמֹת, וּמֵאֲלֵיו וְקִרָא, הַחוֹמֹת יָד קֵל אָדָם בּוֹ. וּבְשִׁיבֶר קְרוֹל תְּחַמֶּה, וְיִזְכַּר הַקָּמָה דְּכָרָה וְחֵשֶׁב, וּמֵאֲלֵיכֶם תִּסְפְּרוּ, תִּזְכַּר וְקְרִשְׁתָּהּ יֵאֱחָזֵק, וְחֵשֶׁב מִנֵּה יוֹם חֲדָיו, לְפַקֵּד עַל שָׂבָא מְרוֹם בְּדָיו, כִּי לֹא תָבוּ בְּשִׁעִירָה בְּדָיו, וְכֵל בָּאֵר עוֹלָם וּשְׁבִירָה לְפִנֵּיהָ כִּי בְּדָיו קָדְשׁוֹ, כְּכַבְּדֵת הַיְשָׁה עֲקָרָה, מְשִׁבֵי צְאֵנוּ תִסֶּה שְׂכֻמָּה, כֵּן תַּעֲבִיר וְתַסְפִּיר וְתַתְּקֵה, וְתַפְקִיד נֶפֶשׁ קֵל חַי, וְתַתְּחַדֵּךְ מֵאֲבָה לְכָל בְּרָכָה, וְתַתְּחַבֵּב אֶת עַר דִּינֵם.

אין נערכין ערכין

פירוש קטן
לפרשת
הר 3

העובר לפני התיבה ב"מ של ראש השנה כ"י : (סס ע"ג)
לא התקטן זה אלא נעת לרס לפי שהיו שומרין לאותו שהיה מתפלל שחיות שלא יתקט גסופר
וכשהיו משלישין החמלה היו יבשורים כוללים לדרכס ולסיכך אוחו שכיח עובר לפני התיבה
להחלל חמלה מוסף היה חוקע . ואמר ונשתת כהלל לפי שלא היו קרין הלל לא כדלש השם
ולא כיום כשערים לפי שהם ימי טבולס והנעשה ופחד ומורא מהשם ויראה ממת ומצרה ומנוס
לנו ומצופה והחטטים וצקסה כפרה ופליה וכלל אלל הענינים אינו הנון השמון והשמחה :

W. L. 111

פני משה 14 ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה קרבן העדה

ואין הקב"ה רואה את הנולד . בתמיה וכיון שהוא יודע מי יעשה
תשובה בין ר"ה ליה"כ וה"ל לדון את הנישטס ג"כ מיד מר"ה :
ולא שמיש . לר"ה הא דל"ה סימן שח"פ שהקב"ה יודע עמידות
אין דן את האדם אלא לפי שעה שהוא עומד בה ולא על העמיד :
תורה אור בלשון הר"ה כס . ולאורו מה"ש
לפני הקב"ה רכש"ע מי שעתידין
בניו להמית את צדיק בלמח
אלה הנהיגים שהם הנושלים הנדל
אלה כמו גומים או גרקים וכן מיני
סדרות וממונים תחת מחלל הסליות
והוא צדק נזירה ומקיימה בעלמא החלל
כדאמריס בנהג שבעלס וכו' : ר"ה
מקיימה ר"ה אחרים מקיימן חתה .
ל"ל : הרנוגין . מרה שתי וכן קרא
בל"ל : הרנוגין : נרתוק . כים שמימן
כי מיני הוזהר וכלים השיבים לרפוא' :
כדיון דירין . של זמן : כהלל בייגנימן .
מנונימן ה"ל כלי שמימן כיו ה"ו
היכוכים להסכל ולהביט במשטרי
המולת והואן ומחנין לפי סדר
המולת וכפי השעה כיום סגול כי
ההדס ומנינין לו את קורחיו את
שער והעמיד לכא עליו . וזהו לפי
המטלה ההכח בתמי' ככני מרון
ביו"ו והוא לשון השמן בן הקב"ה
ר"ה והיון את כל עשיות וכדמסיים
מ

למה כשנחת כל פועלי און . פועלי און משמע כאלו שעה כשעל הוא
סני ולא מקימם אף על פי שהקב"ה ר"ה את הנולד : וירא און וגו' .
כלומר אף על פי שרואה את הנולד ויודע שיעשה און עם כל זה ולא יתנוג
לפי שאינו דן אלא לפי מעשיו כאלוהי שעה שמיני כה : אם דן וישר היית .
הוא משמע ששולם ואין כתב כאן אלא הנה דמכמע כעת אם הנה
דן ויכר : לא לנזם יריב . אין דעתי
לנזם לבני הדס וכביכול רואה הוא
בעצמו לקיים חומרו להסד ולהחיים :
סרה כסליוס . כביכול מחוק עמנו
ערה והכסליוס שהוא הנושלים הנדל
אלה כמו גומים או גרקים וכן מיני
סדרות וממונים תחת מחלל הסליות
והוא צדק נזירה ומקיימה בעלמא החלל
כדאמריס בנהג שבעלס וכו' : ר"ה
מקיימה ר"ה אחרים מקיימן חתה .
ל"ל : הרנוגין . מרה שתי וכן קרא
בל"ל : הרנוגין : נרתוק . כים שמימן
כי מיני הוזהר וכלים השיבים לרפוא' :
כדיון דירין . של זמן : כהלל בייגנימן .
מנונימן ה"ל כלי שמימן כיו ה"ו
היכוכים להסכל ולהביט במשטרי
המולת והואן ומחנין לפי סדר
המולת וכפי השעה כיום סגול כי
ההדס ומנינין לו את קורחיו את
שער והעמיד לכא עליו . וזהו לפי
המטלה ההכח בתמי' ככני מרון
ביו"ו והוא לשון השמן בן הקב"ה
ר"ה והיון את כל עשיות וכדמסיים
מ

רעה	שערי	שער רכיע	תשובה	שערי	שער רכיע	תשובה	רעה
ח ועתה כי אין לנו קרנות . בעונותינו ובעונות אבותינו . אם חטא בהרהרתי הלב או שעבר על מצות עשה . יקרא פרשת העולה אשר פתחלת סדר ויקרא ובתחלת סדר צו את אברו . כי מקרא פרשת הקרבן יהיה לנו במקום הקרכת הקרבן . בין שנקרא קרבן בין שנקרא בעל פה . כמו שאמרו בבחינו זכרונם לברכה (מנחות ק"ו) : כל העוסק בפרשת עולה — כאלו הקריב עולה : בפרשת משאח — כאלו הקריב משאח : בפרשת אשם — כאלו הקריב אשם . אם עבר אדם על מצות לא תעשה ועשה תשובה . יראג לעונו ויכסף ויחפה להגיע ליום הכפורים למען תירצה אל השם ותברך . כי רצונו — תמי הנפש והגוף וחי ל נוצר . כמו שצאמר (תהלים ל"ו) : תמים בראצונו . ועל בן אמרו בבחינו זכרונם לברכה (ר"ה ט) : כל הקובץ סעדה בערב יום הכפורים כאלו נצטפה להחצנות תשיצי ועשירי החצונה בהם . כי הראה שמחחו בהגיע זמן פשרתו . ותהיה לו לעדה על דאגתו לאשמתו ורגונותיו לעונותיו .							

10/10/2014

למחרת יצאנו לדרך ב"ר
חלקת יצחק א"ח

תשובה לזולצבאך לתלמידי מוה"ר בער שי'.

לב מכתבך קבלתי ואשר שאלת אם מותר לאכל לחיות ט"ף לעזור לפני התיבה מר"ה אלול עד יו"ט. יפה פסקת שאין צוה

סוס ליסור ואין למחות ביד האכל רק בראש השנה וי"ט אכל בשאר הימים אפילו בימי הסליחות ובעשרת ימי התשובה אין שום סמך בדבר למחות ביד האכל, ואפילו בר"ה וי"ט אין סמך ליסור בדבר רק מנהגא בעלמא ולא יסרה יפה ר"ה וי"ט משבת וי"ט שהם ימי שמחה ומטחה ממש ואפ"ה אין ליסור רק מנהגא כמבואר בהגהת רמ"א צו"ד סי' שע"ז בהג"ה, וכן מבואר בתשובת מהר"ל בהדיא שהמנהג רק בר"ה וי"ט עלמו, וזה לשון מהר"ל סי' קל"ג נשאל מהר"ל אם אכל מותר להתפלל ימים נוראים וכו', אכן אלא תשובת מהר"ם ידענא דכתיב צוה דאין מנהג שיחפלו אכל חוץ יב"ח בשבת וי"ט, ואחרי כן צוה דבשבת היו כפי שמחה מבימים נוראים לא כי הא קמן דהוי כרגלים ופסקי אבילות שבעה ושלשים משא"ל בשבת ונעימות קדיש דידהו הוי כ"ט וכו' וכל קולי דשמחת י"ט של ר"ה כמו שאר י"ט ומקרא קודש הוא אלא שאין צו הלל וכו' עד כאן לשון מהר"ל. הרי קמן שכל מנהג זה הוי רק בר"ה וי"ט עלמו שהם מקרא קודש ופסקי אבילות וכל מעלות הללו אין להם ענין לימי אלול או לעשרת ימי תשובה:

ומה שאמרו החולקים עליו מטעם שהם ימי דין. אדרבה מהאי טעמא הוי להקיר אפילו בר"ה וי"ט עלמו זה הוי טעם השואל של מהר"ל שהיה סבור לפי שהם ימי דין ואין צוה שמחה ולכן ראה לחלק בין ר"ה וי"ט לשאר רגלים. ועוד לאפילו לפי סברתו מ"מ מה ענין ימי דין לימי אלול ואפילו ימי הסליחות שקודם ר"ה אינם ימי דין אדרבה ימי רחמים ורגלן והם ארבעים יום אחרונים שהיה משה רבינו בהר ונתלה לו הקב"ה וצ"ה הוא שמתחיל הדין ואומרים המלך הקדוש, והוא ראה שלא כתב הש"ע למנוע מלהשגיב כי אם בסו' תר"צ שס' איירי מעשרת ימי תשובה, ולא עוד אלא שכל עשרת ימי תשובה אינם נקראים ימי דין אדרבה ימי רחמים והקב"ה נמלא אפילו ליחיד, רק ר"ה וי"ט הם ימי דין. והלא לדבר שהרי אומרים ענינו יחיד המתענה בהם בשומע תפלה ואילו בר"ה וי"ט אף המתענה בר"ה וי"ט אין אומר ענינו ומעט דלא שייך תעניתו כיון שהם ימי דין כמבואר בסו' תקל"ד במג"א ס"ק ח'. ולכן הדבר פשוט שאין למחות באכל להתפלל אפילו בעשרת ימי תשובה. סן אחת שהמנהג צמח מקומות שאין נותנים להאכל להתפלל בעשרת ימי תשובה. סן אחת שהמנהג צמח מנהג זה מצדלי תורה, אכל מה שהפליגו החולקים עליו לומר קן מר"ח אלול, מעולם לא שמענו ואפילו בימי הסליחות שנהגו כן במקלות מקומות לדעתנו ולא להם טעות זה ממה שראו במג"א סי' ס"ח סק"ג דמיוס רחשן של סליחות נקרא ימים נוראים. אכל לא ראו סוף דבריו שמשויס לכל כה"ג, והחילוק פשוט דשם הענין שכתב מתאספים רבים לכה"ל יש צושה לעמוד בצחק. ולרוב הקרדס אקלר:

סימן רסו
אם מותר לבלוע בדורים בערב יו"ט,
ובזה משקיט הרעב ביו"ט

שוכס"ס לכבוד הרב הגה"צ המפורסם חסידא
ופרישא בנש"ק ר' שלום יחזקאל שרגא
רובין הלברשטם האדמו"ר מצייטניב שלישי"א.

אחלשכת"ה ככבוד ובהעלטה.
יסקל לי על ליסור תשובתי לסיכות שונות, ועל
האחרון אנו בא.

בדבר שאלתו וז"ל המלאו הרופאים פולין (כדורים)
אשר הם צולעים אחד בתחילת היום,
אין סובליו רעב כל היום - והפולין (כדורים) נעשו
באופן כזה שכלל כדור וכדור יש כערך מאתים גרעינים
קטנים, וכל פעם נימוק גרעין אחד, וזה מועיל כגד
הרעב - אם מותר לבלוע כדור כזה ערב יו"ט לפנות
ערב כדור שלא יסבול למחר הרעב, וכיום כיפור עיכוי
כתוב עכ"ל שאלתו.

א) זה מלאו הנה כבר נשאלתו, אם מותר להכניס
לאחריו צו"כ כדור שנקרא "לעפשתן" כדור
להשקיט כאב הראש הלא לו תחמת התענית - ולענין

ג) ותבנא לשאלתנו הנ"ל, לבלוע כדור כזה בעו"כ
כדור להשקיט רעבנו צו"כ כיפור, תפלת
שכלל פעם נימוק גרעין אחד שנתוך הכדור וזה מועיל
נגד הרעב.

הנה לדעתנו פשיטא דמותר, אף דלאנו לריבין לדון על
הגאון מעיו שיש לו מזה צו"כ, מ"מ הוי מעשה
אכילה שלו נעשה בעו"כ ולא צו"כ כיפור עלמו, א"כ
לפע"ד זה דמי מתש למי שאכל ושבע בעו"כ, וזו"ה
לאכול אח"כ סמוך לחסכה עוד תאכל כזוונה שי"א

פרק שביעי

א הו"א ורשות כל אדם נתונה לו כמי שבארנו וישראל אדם לעשות תשובה ולהתחברות בפניו מחטאיו ולניעור בפניו מחטאיו כדי שימיר והוא בעל תשובה ויזכה להי העינים הבא: [לעולם יראה אדם עצמו כאילו הוא נוסף לכות וישא ימות בשעריו ונמצא עומד בחטאו לפיכך ישוב מחטאו מיד. ולא ואמר כשאזקין אישבו ששא ימות פחד שיוקין. הוא ישלמה אחר בהכרחו בכה עת יהיו כנודך לבנים: [אל תאמר שאין תשובה אלא מניירות שיש בהן מעשה כגון זנות ונזל ונטיבה. אלא כישם שצריך אדם לשוב מאדו כך הוא צריך לחפש בדעיה רעות שיש לו ולשוב סן הכעס וסן האויבה וסן הקנאה וסן התרול וטרדיפת החמין והכבוד וטרדיפת המאכלות וכיוצא בהן כן הכל צריך לחזור בתשובה. ואלו העונות קשים מאותן שיש בהן מעשה שבוין שאדם נשקף באדו קשה הוא רפודש מהם. וכן הוא אומר יעזוב רשע ועו': [ואל ידמה אדם בעל תשובה שהוא מרחק ממעלת העדוקים מפני העונות והחטאות שישנה. אין הדבר כן אלא אהוב ונתמד הוא לפני הבורא כאילו לא חטא מעולם. וזה עוד אלא ששכרו הרבה שחרי טעם טעם החטא ופירש ממנו וכבש יצרו. אמרו חכמים מקום שבעלי תשובה יפדין אין צדיקים גמירין ויפולין לעמוד בו. כחומר מערתן גדולה ממעלת אלו שלא חטאו מעולם מפני שהן כובשים יצרים יותר מהם: [כל הנביאים כותבין צונו על התשובה ואין ישראל נגאלין אלא בתשובה. וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה כסוף גלותן ומיד הן נגאלין שנאמר והיה כי יבאו עליך כל הדברים וגו' וישבת עד ה' אלהיך וישב ה' אלהיך וגו': [גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשיבנה שנאמר שובה ישראל עד ה' אלהיך. ונאמר ולא שבתם עדי נאם ה'. ונאמר אם תשוב ישראל נאם ה' אלו תשוב. כלומר אם תחזור בתשובה כי תדבק. התשובה מקרבת את הרחוקים. אמר היה זה שנאוי לפני המקום שיוקין וברוחק ותועבה. והיום הוא אהוב ועשיר קרוב וידוד. וכן אתה מוצא שבלשון שהקב"ה מרחיק החוטאים כה מקרב את השבים בין יחיד בין רבים. שנאמר והיה במקום אשר יאמר להם לא יעמי אתם ואמר להם בני אה חו. ונאמר ביבניהו ברשיעו כתוב את האיש הזה ערורי נבר לא יצלה בימיו, אם יהיה בנייתו כן יהיוקים מלך יהודה חתם על יד ימינו וגו'. וכיון שישב שגלותו נאמר בורובבל בנו ביום ההוא נאם ה' צבאות אקחך ורובכל כן שאלתיא עבדי נאם ה' ושמתוך כחותם: [כמה מעולה מעלת התשובה. אמר היה זה טובל מה' אלהי ישראל שנאמר עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם. צועק ואינו נענה שנאמר כי תרבו תפלה וגו' ויעישה מצות וטורפין אותן בפניו שנאמר סי בקש זאת מידכם רבוט חצרו, סי נם בכם ויסגר דלתים וגו'. והיום הוא מרחק בשבנית שנאמר ואתם הרבקים בה' אלהיכם. צועק ונענה מיד שנאמר והיה פחד יקראו

On the Sabbath add bracketed words. [If forgotten, see Laws {18-22}]

טו בגדיו ורחץ את־בשרו במים ואחר־כֵן יבוא אל־המחנה: ואת־
 פר־החטאת ואת־שעיר־החטאת אשר־הזבא את־דמם לכפר
 בקדש ויציא אל־מחוץ למחנה ושרפו באש את־ערתם ואת־
 טז בשקם ואת־פרשם: והשרף אתם יכבס בגדיו ורחץ את־בשרו
 טז במים ואחר־כֵן יבוא אל־המחנה: והיתה לכם לחקת עולם
 פחדש השביעי בעשור לחדש תענו את־נפשתיכם וכל־מלאכה
 ל לא תעשו האזרח והגר הגר בתוכם: פי־ביום הזה יכפר עליכם
 לא לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יהוה תטהרו: שבת שבתון
 טז היא לכם ועניתם את־נפשתיכם חקת עולם: וכפר הכהן
 אשר־ימשח אתו ואשר־ימלא את־ידו לכהן תחת אביו ולבש
 טז את־בגדיו הַבד בגדי־הקדש: וכפר את־מקבש הקדש ואת־אהל
 מועד ואת־המזבח יכפר ועל־הקנים ועל־כל־עם הקהל יכפר:
 טז והיתה־זאת לכם לחקת עולם לכפר על־בגדי ישראל מכל־
 חטאתם אחת בשנה ולעש פאשר צדה יהוה את־משה:

אל־הינו ואל־הי אבותינו, מחל לעונותינו ביום
 הכפורים הַזה. מחה והעבר פשעינו
 וחטאתינו מנגד עיניך, פאמור: אנכי אנכי הוא מחה
 פשעיך למעני, וחטאתיך לא אזכר. ונאמר: מחיתי כעב
 פשעיך וכענן חטאתיך, שובה אלי פי גאלתיך. ונאמר: פי
 ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, מכל חטאתיכם לפני
 יהוה* תטהרו. ויתן חלקנו בתורתך, שבענו מטובך ושמחנו
 במצותיך ותן חלקנו בתורתך, שבענו מטובך ושמחנו
 בישועתך. ויטהר לבנו לעבדך באמת, פי
 אתה סלקו לישראל ומחלו לשבטי ישראל בבל דור ודור,
 ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח, אלא אתה. ברוך
 אתה יהוה, מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית
 ישראל, ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, מלך על כל
 הארץ, מקדש ישראל וישראל ליום הכפורים.

עבודה

רצה יהוה אליהו בעמך ישראל ובתפלתם, והשב את
 העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם
 באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל
 עמך.

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברמנים. ברוך אתה יהוה,
 המחזיר שכינתו לציון.

י' ג' צ"ב באר, אור ג' צ"ב, אור צ"ב, ק"ב

א) בתיב (ויקרא טו' ל') כי ביום הזה
 יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה'
 טעבור, מד' בקרא לנו יודעים כי צפת אשר
 האדם חוטא הוא לריך לכפרה וגם לטהרה,
 ומשמע שאף שכבר הכפר עדיין הוא לריך
 לטהרה, והבואור צדק הוא, כי צפת אשר אדם
 חוטא מלבד מה שמגיע לו טונש על אשר עבר על
 רצון הצורא, הוא פונס צונשו וצונשמתו וגם
 מטמטם את לבו ע"י החטא, וזהו צחמת הפי
 צמה שאמרו חז"ל עצירה גוררת עצירה, שפי
 העצירה ראשונה הוא גורם לעלמו עמטום
 ואוטם הלכ, וזה הטמטום גורם לו שיחטיא עוד,
 ונטש רחוק מהש"ת ע"י החטא, ולעומת זה
 צטשאו חשוכ לריך הוא לכפרה לצל להגיע לו
 בטונש על החטא, וחזן מח לריך הוא לטהרה,
 למלאות הפגימה שטש צנשמחו, ולסלק
 הטמטום ואוטם הלכ, וכלשון הכחוצ יצמלתם

את ערלה לצנכס", שצרכים להסיר הערלה
 שפירושו הוא אוטם וכסוי שגורם פי החטא,
 וזה נקרא טכרה, מה שמטהר עלמו ממה שנטש
 מלובלך ע"י החטא, וכפרה הוא על בטונש, וכמו
 שמפרש רש"י וכפר מל' קיוות, אזל אף אחר
 הכפרה לריך הוא לטהרה, וכשבוטא מטכר עלמו
 אז נחקרנ שוב להש"ת, וזה שמש"ס הכחוצ לפני
 ה' טעבור, שנחקרנ פד לפני ה'.

בגמ' יומא (פס':) רצי אומר כל עצירות
 שצחורה צין עשה חשוכה צין לא עשה חשוכה
 ויה"כ מכפר, שס"ל לרבי שפירושו של יום מכפר,
 וכלשון החינוך (מל' קס"ב) שהיום קיבל הקדושה
 מאתו ית' עד שהוא מסייע לכפרה, אזל נראה פי
 אף לרבי שפירושו של יום מכפר, אין צנחו לטהר
 את האדם, ודבר זה הוא רק ציד האדם, ורק ע"י
 חשוכתו יכול להכפר, שאם ישו צו אז יטכר את
 נשמחו ויסיר ממנו את הפנס שפנס צונשו
 וצנשמחו, פי זה מלוצ מיחדת המוטל על האדם,
 לפני ה' טעבור, ואינו חלוי כלל צפירומו של יום.

merit of those called the lily"; "Please, You who epitomize each attribute, I plead for mercy for them (אֲנִי מְפָאֵר וְרוֹמֵם עֲלֵיהֶם)."¹⁸⁹

However we formulate these prayers during these centrally important days, we recognize the sovereignty of God and pray to Him for mercy and forgiveness.¹⁹⁰

Our Search for God

Throughout the *Selihot* service we repeatedly describe our yearning to find God and experience a sense of closeness to Him. Toward the end of the daily *Selihot* service we recite, "Let us find You when we seek You, as it is written (Deuteronomy 4:29), 'And if from there you seek the LORD your God, you shall find Him, when you seek Him out with all your heart and with all your soul (וְאִם מִשָּׁמַיִם תִּשְׁאָלֵנוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְיִשְׁמַעְכֶם וְיִמְצָאֵכֶם וְיִשְׂמַח בְּכִמְצֹאתְכֶם)'"

Note that the verse begins in the plural (תִּשְׁאָלֵנוּ) and continues in the singular (יִמְצָאֵכֶם). One could suggest that many people start off wanting to seek God but only a few are able to put in the effort necessary to be successful. Rabbeinu Bahya ben Asher, however, presents an opposite

perspective. He writes that had the verse concluded in the plural, one would think that God responds only to the prayers of a group which seeks Him, due to the merit of approaching Him with numbers, citing the talmudic statement (*Berachot* 8a) that "The Holy One, Blessed-is-He, does not despise the prayer of the masses." Regrettably, one would have the impression that He would not respond to an individual person. It is for this reason, he continues, that the verse concludes in the singular, to teach that God will also respond to individuals when they seek Him with all their heart and all their might.¹⁹¹

Rabbi Joseph B. Soloveitchik reflected on this verse in the following way: "The word *bakashateinu* does not mean "our request"; it means "our search." We plead with God to answer us, but what *are* we searching for? We are searching to be close to God. Every person wants to feel the touch of the hand of God on his shoulder. In our ceaseless quest for God, we plead that He permit Himself to be found. We pray that it should be easy to find God. The recitation of *Selihot* is not complete without the statement of וְיִמְצָאֵכֶם וְיִשְׂמַח בְּכִמְצֹאתְכֶם. It is the last plea before we stand for the solemn prayer of *Shema Koleinu*, and it is the purpose, objective, and ultimate end of all prayers. We pray that God should establish a relationship with us; that He should not be transcendent beyond man's reach and that man should not flee from him."¹⁹²

Rabbi Yoel Teitelbaum, asks two questions. First, the verse begins with the verb "seek (וְיִמְצָאֵכֶם)," as in "And if from there you seek the LORD your God," which presupposes conscious effort and deliberate work, and then it continues with the verb "find (וְיִשְׂמַח בְּכִמְצֹאתְכֶם)," as in "you shall find Him," which connotes happenstance or serendipity. Is a positive response to our search dependent on our effort or is it forthcoming almost automatically? Secondly, how comforting is this promise if the verse clearly predicates finding God on the condition that "you seek Him out with all your heart and with all your soul." Who can possibly reach such a high bar, seeking God so purely and so fully?

191. *Beinur al HaTorah*, Deuteronomy 4:29. See Netziv, *Haamuk Davar*, ad loc., for a different interpretation.

192. See *The Koren Mesorat Harav Kinnot* (Koren, Jerusalem, 2011), 243, based on Jacob J. Schacter, ed., *The Lord is Righteous in All His Ways*, 108.

189. See pages 564–65.

190. For more arguments and sources about this issue, see Daniel Goldschmidt, *Seder Selihot Keminhag Lita*, 11–12; Yeshaya Tzvi Braver, *Shoneta Tefilla* (New York, 1997), 280–88; Shlomo Sprecher, "HaPolanus al Amirat 'Maknaset Rahamin,'" 706–29; reprinted, with some additions, in *Yeshurun* 36 (2017): 828–62; Rabbi Aharon Levi, *Yashoninu Sulditi Selihot* (Jerusalem, 1998), 26–28; Marc B. Shapiro, *The Limits of Orthodoxy: Theology: Mainmonides' Thirteen Principles Reappraised* (Oxford and Portland, 2004), 78–86; Rabbi Yaakov Weingarten, *Seder HaSelihot HaMefosshi HeHafashi* (Jerusalem, 2016), 38–42; Seder *Selihot Hamnagar: Meivnit* (2010), 21–24, 114–15.

This issue was raised in the context of visiting a cemetery to pray either at the graves of loved ones or those of universally acknowledged righteous Jews. The concern raised by many is that it would be inappropriate to direct prayers to them as opposed to God. There is a large literature addressing this. See, for example, Rabbi Yeshaya Tzvi Braver, *Shoneta Tefilla*, 224–26, 236–38; Elliot Horowitz, "Speaking to the Dead: Cemetery Prayer in Medieval and Early Modern Jewry," *The Journal of Jewish Thought and Philosophy* 8 (1999): 303–17; Moshe Lalamish, "Hishlachat al Kevanim BeLail UBeYishrey," *Beleyolo Kavon*, 77–86; Lucia Raspe, "Sacred Space, Local History, and Diasporic Identity: The Graves of the Righteous in Medieval and Early Modern Ashkenaz," in Ranan S. Boustan, Oren Kosansky and Marina Rustow, eds., *Jewish Studies at the Crossroads of Anthropology and History: Authority, Diaspora, Tradition* (Philadelphia, 2011), 148–51; Rabbi Shlomo Refael Danchovsky, "Kivrei 'Tzaddikim,'" *HaMaayan* 61:1 (5781): 26–32.

Rabbi Teitelbaum suggests that in order to grant us the ability to approach God in prayer, even though we know that we could never fully "seek Him out with all your heart and with all your soul," God promised us that if we make an effort to seek Him "from there (מִשָּׁמַיִם)," from whatever level of sincerity we can achieve on our own, He will help us to "find" this higher level of full engagement with Him. We recognize that we could not possibly achieve that level on our own, as a result of our "seeking"; rather, it will only be possible with the help of God. We will only be able to "find it" as a result of a gift from a caring and compassionate God.¹⁹³

We express this desire to connect with God in a personal and meaningful way often in our prayers. In the *Kedusha* prayer we recite as part of the *Shabbat Shahrarit* service we beseech God to reveal Himself from His place and reign over us "for we are waiting for you." We long for God to come close to us; for us "to feel the presence of the Almighty and the gentle pressure of His hand resting upon my frail shoulders."¹⁹⁴

This notion appears elsewhere in the *Selihot* service as well. For example, toward the end of the daily service, we recite that we, "Your people and Your portion hunger for Your goodness; thirst for your loving kindness, [and] crave Your salvation (יִצְרָחַךְ וְיִצְטָרְךָ וְיִצְמָךְ וְיִצְמָךְ וְיִצְמָךְ וְיִצְמָךְ):" We also state, "I am shattered by longing, like a deer for flowing streams (רָצַחְתִּי וְרָצַחְתִּי בְּאֵימָתְךָ אֵלֵי אֲפִיקָיִם)"; "our innermost source yearns for You (מְקַדְדֵךְ קִדְדֵךְ עֵינַי)"; "our innermost source connect to God; we long for God and we yearn for God. Let us try, with all the sincerity we can muster, to reach out to God and, in the merit of that genuine effort, be granted the gift of "finding" Him.

It is clear that much effort has been invested in formulating the most meaningful and appropriate words with which to approach God during these crucially important days. May we recite them with the thoughtfulness and intention that they deserve, and may God see fit to respond to our prayers, for ourselves, our families, our communities, our people, and our world.

193. See Rabbi Yoel Teitelbaum, *Selihot Diveri Yoel*, 62-63.
194. For this formulation, see Rabbi Joseph B. Soloveitchik, "A Tribute to the Rebbitzain of Talne," 77.
195. See below, pages 98-99.
196. See below, pages 382-83.

למרחן יעל להסרות על עצירות של קשה עליהן פסועה ריש
לוי למשום כי ואין להרשי בדברי כלל. חמנם חלמת חגורי כי
למעשה יתעורר ית למקמן בחמרתו בכל יום כי עיקר הוריו הוא
לחמורו בהכנתו ונכונת הלא ולכל הפסחם להסבוק צמת
שמואלה בעשמו ועל כל הכה יתן את קולו בבכי ונחלו דמעות
חוללה עשוי על אשר הכעיס והקטין את בוראו צרות מסללו את
אשר אמר היותו על אשר הלא י' אהב והלאה והגון על זה
יבאורו להסרות כלל שלם על כל אשר עשה ויקבל עליו שלא לשוב
להרע עוד גשפון שומה ידרום סליחה על המים הודוים אשר עברו
עליו היות היותו על הארמה ובוריו כיה ומרעה עבר אל ארצו עברו
ורפח לו. וענינו רחמים ונלות כי לפי רוח ההרגל צניטה הוריו
הנאמר פעמיים בכל יום הרכה בני אדם כמוני און איש עם על
לב להחמיר בבכי כפי המלאים הארשים היעל לא מונה
ולא מלקמה ומי יתן ויפין מה שמואלה נפשו. מחזקתה עובתה
לרוא דכי מנוחה לחסלמו עונו ופי מכה באמרוה על המה
ולצו כל ענו לא צמת ולא צמיתון כי המליס יואו דחויסיה וצריט
כחמוריה דך כלכי שלל לעשות רצון ארצו שצמטים ועל שלל
ימתיל יקיים ועל כי הא ורואו חלפותיה הוא והבער עור ממולחמו
וכל זה גורם רוח ההרגל כי לו רגל על לבו כקורא ספר פסוק
דחמרי ועקום חקירות ואלו צניטה הוריו המיוחד לים חריר
צומה עתה סלום יראה לעינים כי יחם לבבו צקרו ואף מי שאינו
צומה וצומה על כל פנים יאמר נא ישראל בקול הארם רגיל לחמור כלל
ויחמור כלל צמרים ומסופה. ולא יחם הארם רגיל לחמור כלל
יחם גם זה היה ממונה כחשפט הראשון לכן לרדיו חיי מנחם יפה
מנהל הקדמונים שלל לומר הוריו כי אם לפרקס צום עשיר
כלור אל בעני וצמיתו שלל ארבותיו לומר כלל יום ופונסם לרוא
הגוינו לו ארבותיו וארבות ארבותיו לומר כלל יום ופונסם לרוא
לעורר על הארם לחסרה כלל עת עובדה חלילה לנו להרשי אחר
מעשיות ומנהגם חורה ומיניע לן לייסונו דמיון לומר הוריו צמת
וצמיה והכנתם לבבו הסרל והוא ימערך יעט כלכני ארבות

המוכר את הפנינה פרק תמישי בבא בתרא ז

ספרת הש"ס

אמר גרשום ודע. על פי פירוש הרמב"ם... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל...

אמר גרשום ודע. על פי פירוש הרמב"ם... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל...

אמר גרשום ודע. על פי פירוש הרמב"ם... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל...

אמר גרשום ודע. על פי פירוש הרמב"ם... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל...

אמר גרשום ודע. על פי פירוש הרמב"ם... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל...

אמר גרשום ודע. על פי פירוש הרמב"ם... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל...

אמר גרשום ודע. על פי פירוש הרמב"ם... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל... רמח"ל וכן בסוף זכרון (דף קע"ט) ד"ה לרמח"ל...